

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Angleške volitve in njih nauk.

Izid volitev dne 29. oktobra.

V sredo, dne 29. oktobra so Angleži iznova volili svoj državni zbor. Angleži so volitev navajeni. Dne 16. januarja letošnjega leta so bile izvršene volitve in komaj deset mesecev kasneje že zopet. Dosedaj je bila na vladi Delavska stranka z voditeljem Mak Donaldom na čelu, sedaj prevzema vodstvo angleške politike voditelj konservativne stranke Baldwin. Konservativna stranka je dobila pri teh volitvah 7.598.000 glasov (pri zadnjih volitvah 5.404.000), Delavska stranka je dobila 5.502.000 (zadnjič 4.506.000), liberalci so dobili 3.105.000 (pri zadnjih volitvah 4 milijone 244 tisoč), komunisti 56 tisoč.

Poslancev so dobili: konservativci 402, Delavska stranka 157, liberalci 41 in neodvisni 4.

Kako je prišlo do tega?

Delavska stranka, ki je vodila angleško politiko letošnje leto se je odločila, da preskrbi Rusiji veliko posojilo. Proti temu posojilu so nastopili konservativci in liberalci. Mak Donald, ki ni imel absolutne večine, je moral iti v volitve. Pri teh volitvah so nastopili proti njemu vsi, ki so bili proti temu posojilu. Eno glavnih gesel pri teh volitvah je bilo: »Proti vsaki revoluciji.« S tem so Angleži izjavljali, da so proti ruskim boljševikom. Konservativci in liberalci so se dogovorili, da skupno nastopijo proti delavski stranki. Ta skupni nastop je veljal liberalce čez 100 poslancev, ki so jih v tej volivni borbi izgubili, pridobili pa so na ta način konservativci absolutno večino.

Še en vzrok.

Bil pa je še en vzrok, radi katerega se je večina angleških volivcev odločila za konservativce. Na Angleškem je sto in sto tisoče delavcev, ki so brez dela. Delavska vlada je obljubovala, da hoče to brezposelnost odpraviti. V devetih mesecih vladanja pa se Mak Donaldu to ni posrečilo. Sam se je izgovarjal, da se tako veliko vprašanje v tako kratkem času ne more rešiti. Konservativci pa so rekli: »Na Angleško pre-

povejmo vsak uvoz tujega tovarniškega blaga in angleški delavci bodo spet imeli dovolj dela.« Delavska stranka je odgovarjala, da bo to pomnožilo draginjo, če se uvede taka prepoved uvoza ali pa visoka zaščitna carina za angleško blago. Angleško ljudstvo pa se je odločilo vendarle za hitrejšo odpravo brezposelnih, četudi se s tem draginja poviša.

Ko gledamo te številke, seveda ne smemo pozabiti, da je Delavska stranka kljub temu, da je zanjo volivni boj bil zelo težak, vendar silno pridobila na številu glasov. En milijon volivcev je dobila sedaj več, kakor jih je imela 16. januarja letošnjega leta. Mirno lahko rečemo, da je to stranka, ki bo v kratkem na Angleškem spet imela vlado v rokah.

Kaj nas uče angleške volitve?

Kadar pred angleško ljudstvo stopijo velika nova vprašanja, se Angležu sompesebi zdi razumljivo, da se mora o tem izreči ljudstvo pri volitvah. Kakor ljudstvo odloči, tako potem dela državni zbor in vlada, ki je vzeta iz tega državnega zbora. Angleži imajo kralja, kakor ga imamo mi, toda angleški kralj ima svoje točno določene pravice in dolžnosti in nikomur ne pride na misel, da bi se kralj vtikal v stvari, pri katerih ima odločevati samo ljudstvo. Komur Angleži pri volitvah dajo večino, tisti vodi angleško politiko. Tamkaj ne poznajo raznih generalov, ki bi pritiskali na vladarja, tamkaj ne trpe raznih tajnih vplivov in intrig, s pomočjo katerih bi se skušalo proti večini ljudskih poslancev sestavljati vlado. Tako monarhijo imenujemo potem res parlamentarno monarhijo. Pri nas imamo po imenu tudi tako, toda kako daleč smo še, preden se bo res spoštovala pri visokih krogih ljudska volja!

Boj med parlamentarizmom in prikritim absolutizmom.

Kriza, v kateri se še vedno nahaja naša vlada, je neparlamentarna. Angleži kaj takega ne bi prenesli. Naša vlada je imela za seboj veliko večino in vendar je morala odstopiti. Toda naši poslanci se zavedajo, da gre sedaj zato, ali zmaga ljudska volja, ali zmaga volja posameznih ljudi, ki pritiskajo na kralja. Odločeni so, da ne odnehajo in da mora že v sedanji krizi zma-

gati parlamentarizem, kakor je zajamčen že tudi po dosedanji ustavi. Edina nevarnost, da ne pride že sedaj do zmage ljudske volje, je gobezdavi Radič, ki vsako nedeljo in praznik drži govor, v katerem povečuje samega sebe in vse druge ozmerja. Drugi dan sicer navadno »moško« taji, kar je poprej govoril, vendar je nevarnost, da s svojim nepremišljenim govorjenjem zaenkrat pokoplje takoimenovani širši blok in spravi v nevarnost vlado, ki je za spozrazum, red in poštenje v naši državi.

Tudi Radič veliko govori o pravem parlamentarizmu. Vendar so pri njem to samo besede. Kadar najbolj govori o tem, da je treba delati v parlamentu, takrat gotovo tudi poudarja, da on ne gre delat v narodno skupščino. On se čuti tako vzvišenega nad drugimi poslanci, da misli, da bo samo s svojimi besedami vse dosegel. Mi pa žalibog čutimo, da je med besedami in dejanji silen razloček. Če bi šel mož namesto da je toliko govoril in napravil toliko zlatega časa, lansko pomlad v Beograd in se oprijel dela, bi danes imeli lahko že lepo urejeno državo. Eden glavnih krivcev sedanjih žalostnih neurejenih razmer je Radič, ki govori — a ne dela.

Mogoče je, da bomo morali zaradi zadnjih dogodkov v nove volitve. Naša stranka bo kakor vselej poudarjala, da mora zmagati volja večine ljudstva in da se mora v naši državi res delati ljudska politika.

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubliani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo,

najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela »Union« v Ljubliani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah. 5881

V vsako hišo »Domoljuba«!

Boj med korupcijo in poštenjem.

V Belgradu se še vedno bije vroča bitka za korupcijo in proti njej, za velesrbstvo in proti njem. Osrednje boja tvorijo naši poslanci. Njihovo načelo je, da je korupcija in ropanje državnih kas brez usmiljenja in brez ozira na levo in desno treba zatreti. Preden je mogoče začeti uspešno gospodariti z napol propadlim posestvom, je treba v prvi vrsti pognati vse iz hiše, ki odnašajo premoženje in ga zapravljajo.

In ko je prišel dan, da bi morali državni tatovi pred sodišče, tedaj so se le-ti uprli z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago. In na razpolago jih je veliko... Boj se bije za življenje in smrt. Pa naj bo znaga trenutno na tej ali oni strani, gotovo je, da boj ni še končan in da se bo v doglednem času nadaljeval. Zakaj noben razbojnik se še ni pustil rad obesiti in vsak na vse strani poskuša, da se izmuzne.

Za nas pa je eno gotovo: Dokler ne bo korupcija iztrebljena, dokler bodo visoki gospodje lahko z državnimi milijoni basali žepa, toliko časa je vsako gospodarstvo izključeno. Zato boj proti korupciji ne bo ponehal, četudi ne bi vedno kazal teh ostrih oblik, kot jih ima sedaj.

V preteklem tednu je bil potek boja naslednji:

28. oktobra. Naročilo, naj sestavi vlado, je dobil poslanec Kosta Timotijević. In sicer mu je naročil kralj, da mora imeti nova vlada isti program kot Davidovičeva: sporazum s Hrvati in Slovenci, invalidski zakon, zakon proti korupciji, poljedelski krediti, proračun. — Timotijević je sicer poslanec Davidovičeve stranke, toda je bolj Pribevičevega mišljenja in je pristopil k Davidoviču zato, ker so tako zahtevali njegovi volilci. Pravijo, da je orodje v Pašičevih rokah. In če je sporazum s Hrvati in Slovenci ter pobijanje korupcije enkrat v Pašičevih rokah, potem vemo, kje smo. Jasno je, da bodo stranke ožjega bloka najprvo zahtevale odločne izjave od strani Timotijevića, da resno hoče hoditi pot, ki sta jo začrtala Davidovič in dr. Korošec. Šele, ko da Timotijević odločen odgovor, se bo obravnavalo o vstopu.

29. oktobra. Timotijević je obiskal dr. Korošca, da poizve o njegovem mnenju glede vstopa Jugoslovanskega kluba v vlado. Dr. Korošec je stavil Timotijeviću več takih vprašanj, na katera bi moral Timotijević čisto jasno in odločno dati odgovor, ali misli resno s programom Davidovičeve vlade ali ne. Timotijević pa je dajal tako nejasne odgovore, da je postalo sumljivo. Zlasti glede vprašanja o sporazumu med Srbi, Hrvati in Slovenci se je Timotijević naravnost izogibal jasnega in stvarnega odgovora. Istotako se je izumikal Timotijević na vprašanje glede razorožitve oboroženih organizacij, ki so naperjene proti semeščanom. Da bi brezpogojno branil pravice narodne skupščine, Timotijević ni hotel nič gotovega povedati.

Naravno je, da dr. Korošec na tako nejasne odgovore ni hotel in ni mogel dati

nobenega pritrdila za vstop v vlado ter je končni odgovor še odložil.

Hrvatje se odločno izjavljajo proti Timotijeviću in pravijo, da Timotijević nikdar ni bil za sporazum s Hrvati tako kot je Ljuba Davidović.

30. oktobra. Timotijević se lovi semintja in ne ve, kje bi prijel, ker noben klub neče prvi reči odločilne besede. — Dr. Korošec in Davidović sta bila poklicana na dvor, kjer sta bila sprejeta od kralja. Kaj se je v avdienci obravnavalo, se ne ve.

31. oktobra. Jugoslovanski klub je imel sejo ter se posvetoval. Po daljšem posvetovanju so naši poslanci napisali Timotijeviću pismo, ki ga je podpisal dr. Korošec. V pismu pravijo, da se ne morejo toliko časa odločiti za vstop v njegovo vlado, dokler ne da zanesljivih in zadostnih odgovorov na Koroščeva vprašanja:

Ali bo brez usmiljenja preganjal korupcijo?

Ali bo brezobzirno potisnil v stran vse tiste, ki so obdolženi korupcije?

Ali bo iskreno delal za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci?

Ali bo branil red in mir proti oboroženim organizacijam (Orjuna — Srnao)?

Ali bo preprečeval vtikanje neodgovornih činiteljev (t. j. generalov) v politiko?

Ali bo branil pravice parlamenta?

S pismom, ki ga je Timotijević prejel od naših poslancev, je takoj odšel k — Pašiču na posvetovanje, kar je vzbudilo veliko začudenje. Zakaj tisti, ki dobi naročilo za sestavo vlade, se razgovarja z načelniki klubov. Pašić pa ni načelnik radikalnega kluba, temveč Marko Gjurjič, s katerim pa se je Timotijević še prejšnji dan razgovarjal.

3. nov. Timotijević je na seji načelnikov ožjega bloka točno obrazložil svoj program, ki obsega 1. delo v skupščini v smislu izjave, ki jo je podala Davidovičeva vlada ob svojem nastopu (invalidi, pobijanje korupcije, poljedelski krediti) nato proračun, 2. zakon se mora strogo spoštovati napram vsem in vsakemu, 3. vlada nadaljuje sporazum s Hrvati in sicer stopnjema.

Radikali so odklonili Timotijevićevo vlado, zmagal je namreč v seji radikalnega kluba obtoženi korupcionista dr. Laza Marković, ki je zahteval, da se dosedanja politika vlade ne sme nadaljevati in da se mora opustiti boj proti korupciji.

Hrvatje so popolnoma odklonili Timotijevića. Vsaj za enkrat. Jutri se morda zopet premislijo.

Izjava gospoda ministra za promet Ant. Sušnika.

Ze zadnjič smo poročali, da je belgradski časopis »Novosti« moral preklicati vsa obrekovanja proti železniškemu ministru Sušniku ter priznati, da je Sušnik vprav pri nabavi tračnic še prav posebno gledal na korist države. Danes pa priobčujemo izjavo, ki nam jo je poslal g. minister. Mi pripominjamo samo tole: Če bi tekom zadnjih šest let vsi ministri tako skrbno gledali na državne koristi kot je pri nabavi

tračnic g. Sušnik, bi lahko danes že pol manj davka plačevali, pa bi še ne manjkalo denarja. Izjava g. ministra se glasi:

Več dnevnikov je prineslo vest, nekateri s posebno tendenco, drugi pa vsled tega, ker niso bili pravilno obveščeni, da sem kot prometni minister zakrivil zlouporabo pri nabavi tračnic in pri nakupu doma za bolniški fond, kakor tudi da se radi tega proti meni pripravlja obtožnica, po zakonu o odgovornosti ministrov. Akoravno sem vedno pripravljen stopiti pred sodišče in pred pristojno oblastjo dati odgovor za svoje delo kot minister za promet, smatram, da je v interesu resnice in pravilnega informiranja javnosti, da na vse tozadevno pisanje dam svoj odgovor in prepuščam javnosti sodbo, če je bilo v mojem postopanju kaj nedovoljenega ali protipostavnega.

Nabava tračnic.

Po podatkih, s katerimi razpolaga ministrstvo za promet, niso bile obnovljene na večjem delu naših železnic tračnice že 40 let, čeprav je normalna doba za iste 20 do 25 let. Posledica tega je jako često pokanje tračnic. Načelnik gradbenega oddelka g. Jeftović me je obvestil, da so v razdobju enega meseca na progih Brod—Sisak počile na 96 krajih tračnice. Ni treba še posebej poudarjati, da pri takem stanju tračnic o varnem železniškem prometu ne more biti niti govora. Sama javnost, ki bere časopise, lahko skoro dnevno najde vesti, da je prišlo vsled zastaralih tračnic do te in one nesreče in da časopisje očita prometnemu ministru, zakaj se proge končno ne spravijo v pravilno stanje. (Na pr. Čičvaričev Beogr. dnevnik z dne 24. 10. t. l. pod naslovom: »Solidnost našega prometa.«) Potreba tračnic pa ne obstoji samo v tem, da so ene zastarele, ampak tudi v tem, ker je mnogo prog v naši državi že dokončanih in jim manjkajo samo še tračnice, da bi se lahko takoj izročile prometu.

Da bi se ugodilo tej potrebi, naročilo je ministrstvo za promet večjo količino tračnic in drugih pripadajočih potrebščin na račun reparacij v nemških tvornicah. Kakor je znano, so privatne tvornice v Nemčiji ustavile dobavljanje materiala na račun reparacij, ker je nemška vlada prenehala iste plačevati. Ker pa so bile tračnice neobhodno potrebne, je Generalna direkcija železnic stavila predlog, da se nabavi najnujnejša količina tračnic in drugih potrebščin na račun reparacij ter da se v ta namen porabi Din 30.000.000.— iz rezervnega fonda. Zahteval sem mnenje našega vladinega delegata g. dr. Gjurjiča iz Berlina. Isti je sporočil, da bi bilo neumestno razpisati v svrhu nabave tračnic licitacijo, ker bi to slabo vplivalo na vprašanje naše soudeležbe pri reparacijah, in tudi zato, ker bi v slučaju licitacije morali na tračnice čakati predolgo. Potrebno pa je, da se najnujnejše poprave izvrše še pred zimo. Na podlagi tega sem usvojil

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mesni trg 10

predlog pristojnih strokovnih referentov, naj se začno pogajanja s tvrdkami Dortmund-Union in Otto Wolff, s katerimi so se pogodbe za dobavo tračnic sklepale že poprej. Prednost sem dal tem tvrdkam zato, ker bi one lahko dobavljale tračnice že 14 dni po sklepu pogodbe. Sporazum s tema tvrdkama je bil dosežen v tem smislu, da nam začno dobavljati tračnice takoj na podlagi reparacijskih pogodb in sicer za 110 km proge s pripadajočimi manjšimi potrebščinami. Ministrstvo bi za to položilo tvrdkam znesek po Din 24,375.000 pod tem pogojem, da tvrdke vrnejo denar, čim bo nemška vlada začela izplačevati reparacije. Razun tega so se tvrdke obvezale dobaviti nam za tračnice, ki jih že imamo, katerih pa ne moremo rabiti radi pomanjkanja manjših potrebščin, ves potreben drobn material, v vrednosti od Din 10,400.000.—. Lička proga je namreč drugače gotova in čaka samo na tračnice, ki bi se morale še pred zimo položiti.

Kakor se iz navedenega vidi, ni bil to nikak nakup tračnic, ampak začasna transakcija, ki bi mogla biti državi samo koristna.

Tak aranžma sem sprejel iz razloga, ker bi na ta način prišli hitro do tračnic in ker bi za svoto, katero bi začasno izplačali, dobili dvakrat toliko tračnic, kot bi jih dobili, ako bi morali tračnice kupiti za gotovo po tržni ceni. K temu še pripominjam, da je direkcija za gradbo železnice dobila sledeče ponudbe:

Armstrong-Witworovo (Anglija) po Din 3.52; A. Kosavič (Češka) Din 4.96, Associated British Manufactory (Anglija) po Din 3.91; Fegell (Češka), tračnice po Din 4.—, potrebščine po Din 6.—; V. Lutič (Belgija) ni preciziral cene; društvo za ekonomski razvoj (Pariz) po Din 3.12; Ferum d. d. Zagreb po Din 3.35 in potrebščine po Din 4.08 od kg.

Po pogodbi z nemškimi tvrdkami bi pa stale tračnice s 30 odstot. drugih malih potrebščin Din 2.08 po kg. Posebno poudarjam, da so se pogajanja z nemškimi tvrdkami vršila pred zaključkom londonske konference o reparacijah in še predno se je pristopilo k izvrševanju londonskega sporazuma.

Ko sem po končanih pogajanjih z nemškimi tvrdkami zasljal vse merodajne faktorje in dobil od njih odobritev, da se dobava tračnic lahko izvrši na zgoraj opisani način, poslal sem Milorada Čavdareviča, strojnega inženirja belgrajske železniške direkcije v Berlin, da na licu mesta konstatira, predno pogodbo podpiše, če se morejo dobiti tračnice zopet tudi na račun reparacij. Imel je strogo naročilo, da me o tem takoj obvesti ter brez mojega dovoljenja ne daje tvrdkam nobenega predjuma in ne deponira svote. Ko mi je g. Čavdarevič razun svojega, poslal tudi poročilo g. Gjurića, v katerem javlja, da se tračnice morejo dobiti zopet na račun reparacij in da radi Dawesovega načrta obstoje težkote za izvedbo belgrajskega aranžmana, sem g. Čavdareviču naročil takoj, naj zgoraj omenjene pogodbe ne podpiše in ves denar povrne, kar je tudi takoj storil. Tvrdkam ni bil torej izplačan niti vinar, spelo pa nam je, da po novem sporazumu,

ki sta ga g. Gjurić in Čavdarevič sklenila v Berlinu, dobimo na račun reparacij od tvrdk tračnice za 20 odstot. ceneje kot po pogodbah iz l. 1923.

Radić in sporazum.

Če govoriš s preprostimi ljudmi o politiki, tedaj ti kratko povedo svojo sodbo: največja ovira, da ne dobimo avtonomije, je Pašić, Pribičević in — Radić.

Ze več let povdarjamo: če bi Radić vodil pametno in premišljeno politiko, bi že davno imeli lahko avtonomijo in federacijo. Tako pa je Radić vedno v najodločilnejšem trenutku podrl to, kar so pametni politiki sezidali.

Najprvo Radić ni hotel s svojimi poslanci v Belgrad, temveč je rajši šel v inozemstvo, kjer se je dobro imel, dočim so doma njegove kmete z batinami pretepali in puškinimi kopiti suvali. Mogočne izjave je pošiljal v domovine, doma pa so si velsrbski centralisti pridno meli roke, izjemali in pritiskali Slovence in Hrvate ter kradli iz državnih blagajn.

Tako je Radić poleg Pašića in Pribičevića največ zakrivil, da centralizem brezobzirno in z nasiljem ter izžemanjem Slovencev in Hrvatov vlada v naši državi ter da je boj za sporazum, za avtonomijo tako dolg in tako težek. Vso pezo boja so nosili slovenski poslanci, ki so s svojim vztrajnim in odločnim nastopom pridobili celo velik del Srbov zato, da so se očitno postavili na stran sporazuma, enakopravnosti in reda v državi.

Ko je Radić videl pogubnost svoje politike, ko je nebroj stotin slovenskih in hrvatskih milijonov po njegovi sokrivdi steklo v žepe centralističnih korupcionista, tedaj je obrnil plašč in poslal svoje poslance v zbornico. To, kar bi moral narediti takoj po volitvah, je naredil šele sedaj. Pozno sicer, zakaj tačas je centralizem prizadel že neizračunljivo škodo Slovincem, Hrvatom in celi državi — pozno sicer, pravimo, toda vendarle.

In takoj se je obrnilo. Večina v narodni skupščini ni bila več na strani centralistov in korupcionista, temveč na strani čistih, ki so napovedali brezobziren boj korupciji in ki so takoj začeli delati za sporazum med tremi narodi. Centralistična vlada krvavega nasilja in korupcije je padla in žalostno dediščino je prevzela Davidovičeva vlada sporazuma.

Delo se je takoj začelo. Najpreje tatove in goljuše od državnih kas proč — potem je šele misliti na pošteno gospodarstvo. Obenem je vse takoj pripraviti za medsebojno pogajanje med Srbi, Hrvati in Slovenci. Potem je treba izenačiti davčni zakon in ukiniti težko davčno obremenitev Slovenije, katero je napravila prejšnja Pribičević-Pašićeva vlada. To bi bilo možno šele z novim proračunom. In tako dalje.

Vse je šlo za tem, da se v državi vendar polagoma začne polagati soliden fundament in da se o davkih, ki so posebno letos hudo pritiskali na davkoplachevalce, doseže pravičnost.

Toda to solidno delo ni bilo vseč velsrbskom, korupcionista in centralistom. Začeli so najogabnejši boj proti sporazumu,

proti pobijanju korupcije, proti Slovincem in Hrvatom. Vstali so različni generali, razni poslaniki, razni intriganti na dvoru in se s skupno silo navallili na vlado sporazuma, reda in poštenja.

Razvel se je boj, kakršnega še ni bilo v naši državi. Ali bodo v naši državi gospodarili tatovi in roparji državnih kas, ali pošteni politiki, ki hočejo končno vendar enkrat ustvarjati red v državi.

Toda ves Pašićev odpor je bil zastoj, dokler je bila v narodni skupščini sklenjena večina, ki je trdno odločena vztrajati do konca v boju, pobiti korupcijo v tla ter ustvariti pogoje za avtonomijo.

Ko je boj na višku, ko so korupcionista že izgubili zadnjo nado — tedaj jim zopet pride na pomoč g. Radić, kot vedno, kadar je bil Pašić v največji stiski.

V soboto je Radić govoril v Zagrebu tako, da je razbil vladno večino in s tem podrl edino in največjo oporo, ki so jo imeli boritelji za sporazum in proti korupciji.

Kakšen politik pa je to: pred 14 dnevi je s krampom napadel vse, kar je v Belgradu od kralja doli do zadnjega poslanca v lastni stranki, drugi dan pa zopet ne le vse preklilice, temveč vse na vsa usta hvallil — najbolj kralja in potem vse po vrsti: čisto narobe kot prejšnji dan. Potem zopet predlaga: naredimo vsi, ki smo za sporazum, skupen klub. Ko drugi klubi izrazijo svojo zadovoljnost in kličejo Radičevega odposlanca v Belgrad, da se razgovarja o načinu, tedaj Radić ne pošlje nikogar, pač pa z najhujšimi psovki napade poslance vladne večine. Tudi kralja si je seveda temeljito privoščil.

Korupcionista pa so naravnost besno popadli ta Radičev govor ter tekli na dvor, češ: ali nimamo prav, da je Radić najhujši sovražnik države, da njegovi poslanci ne smejo v vlado in da se vladna večina ne sme nastanjati nanj. In dalo se jim je prav. Korupcija pa je zopet prosto zadihala, velsrbsstvo se je oddahnilo, in centralistično žrelo je vnovič zajajalo. In ob žrelu je polno generalov...

Mi se čudimo Hrvatom, kako morejo trpeti takega voditelja, ki jih od leta do leta bolj poriva v centralistično žrelo in naravnost pomaga Pašiću vihteti svoj velsrbski bič nad Hrvati.

Kako more biti nad 4 milijonskim narodom voditelj, ki ima vsak dan drugačno politiko, ki se zaletava sedaj na levo, sedaj na desno, ki v nedeljo proklinja kralja, v ponedeljek pa se mu do tal priklanja, ki v nedeljo povzdiguje načelnike vladnih strank v deveta nebesa, v ponedeljek jih pa poliva z golido najsmradljivejše gnojnice, ki se v nedeljo zaklinja za republikanstvo, v ponedeljek pa razlaga, da je republikanstvo samo taktična poteza, ne pa trdno načelo, ki danes pozdravlja ljudstvo s Hvaljen Jezus ter moli angelovo češčenje, jutri pa psuje škofo in Cerkev kakor najzagrizenjši židovski žurnalisti.

Naši poslanci imajo zavest, da so poskusili vse, da Hrvate spravijo v pravi tir. In res se jim je veliko posrečilo. Posrečilo bi se vse, zakaj mnogi Radičevi poslanci so dostopni pametnim razlogom, toda Radić je mož, ki ga tudi nesreča lastnega naroda ne izmodri.

NOVIČAR

d Poverjeniki »Domoljubovi«, ki imajo že kaj naročnine na dolgu, naj nemudoma poravnajo zastanek, sicer jim s prihodnjim tednom lista več ne določimo. Pozor na ta opomin, da ne bo neprijetnih posledic.

Razložite žepni koledar naše Kmetске zveze od koledarja, ki so ga izdali samostojneži pod imenom »Kmetijski koledar«. Kmetje, ali imate že vsi naš koledar? Tu velja: Svoji k svojim.

Somišljeniki, ki so prejeli koledar naše Kmetске zveze, prosimo, naj svoje delo pospeše. — Vsak naš pristaš naj kupi naš koledar. Cena je nizka — 10 Din. Kdor ga hoče sam kupiti, naj ga naroči na naslov: Jugoslov. Kmetiska zveza, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana. — Dobi se tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

d Vojaška prisega. Vojno ministristvo je izdalo odlok, da morajo vsi starejši vojaški letniki položiti običajno vojaško prisego in sicer tekom enega meseca vsa Slovenija. Mesta prisega pa so bila skrajno odročno izbrana. Posamezne občine bi morale po 50 km daleč na kraj priseganja. Jugoslovanski klub je ponovil svoj predlog, da se prisega opusti z ozirom na dejstvo, da vsak vojak priseže ob orožnih vajah in mobilizaciji. Obenem je zaprosil za drugo razpredbo mest priseganja, če se predlogu ne ugodí. Ministristvo je zaenkrat priseganje sploh odložilo. Jugoslovanski klub vstraja na svojem predlogu.

d Posvetitev novega stiškega opata. V nedeljo, dne 9. novembra, se bo vršila v samostanu oo. cistercijanov v Stični nenavadna slovesnost. Prevzvišeni knezoškof dr. Anton B. Jeglič bodo posvetili prvega slovenskega opata staroslavnega stiškega samostana preč. p. dr. Avgušlina Kostelca, doseadanega veleazlužnega priorjarogenta. Novoizvoljeni opat je belokranjski rojak iz Drašič pri Metliki, rojen 5. avgusta 1879. P. Avguštin je splošno spoštovan in priljubljen ter ves gori za napredek in procvit stiškega samostana. Bog blagoslovi njegovo delo samostanu v čast in slovenskemu ljudstvu v blagor. — Slovesno cerkveno opravilo se prične ob pol devetih dopoldne.

d Laži in obrekuje, nekaj že ostane. Tega gesla se vztrajno drži dr. Žerjavova brezverska Domovina. Ker ve, da je najuspešnejši boj proti veri, če sramoti duhovnike in cerkvene ustanove, prinaša razne sramotilne zgodbe o »nekem duhovniku«, in zopet o »nekem duhovniku«, pa še o »nekem duhovniku«. Dalje zliiva svoj žolč nad Domom duhovnih vaj, ki se zida v Ljubljani z namenom, da se bodo v njem vsak teden vršile duhovne vaje za moške. — Hiše, ki vsaj malo držite na vero in Boga, ne zastrupljajte svojih družin z brezverskimi časopisi.

d Ptuj dobí zopet kapucinski samostan. Prihodnje dni se v Ptuj po 138 letih zopet naselijo oo. kapucini. Slovesno jih bo vpeljal v cerkev sv. Ožbalta presvetli

g. knezoškof dr. Karlin v nedeljo dne 9. novembra. Daj Bog obilo blagoslova!

d Nezaposlenost v Kanadi. Na kanadskem trgu dela vlada trenutno velika nezaposlenost. Doseljeniške oblasti kanadskega dominiona, ki so dosedaj izdajale sezonskim gozdnim in poljedelskim delavcem dovolilnice za Kanado, so prestale z izdajanjem dovolilnic.

d Socialistično prepričanje. Bivši socialistični župan v Mariboru Viktor Grčar je stopil v službo banke socialista Antona Kristana. Socialistična voditeljica Slanovec in Nachtigall sta postala prvi veletrgovci in fabrikant. Drugi pa radikal in fabrikant. Socializem je pa res čudna reč. Nad čemer najbolj laja, tisto najpreje pograbi.

d Največji zvon v Sloveniji bo v frančiškanski cerkvi v Mariboru. Vlili so ga v Mariboru in tehta 35 metrskih centov.

d Zadrúžna zveza, oddelek za Stajersko, se je preselila v nove prostore v palači Zadrúžne gospodarske banke v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

d Koledar Kmetске zveze. Kmetje, vsiljuje se vam »Kmetiski koledar« samostojne stranke. Svoji k svojim! Izdajalcem slovenskega kmeta niti za vinar opore!

d Dinarski dan na korist neodrešenih bratov. Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani je razposlal na vse svoje podružnice, na razna prosvetna društva, župne urade in druge korporacije oklic glede priredbe in organizacije »dinarskega dne« po celi Sloveniji v nedeljo 9. novembra. Jugoslovanska Matica se tem potom ponovno obrača na vse narodno čuče prebivalstvo Slovenije, da organizira v svojem okolišu »dinarski dan«, zakaj potrebe na Primorskem in Koroškem so vsak dan večje in nujnejše. Zato mora biti tudi naša pomoč tem zaslužnim bratom čim izdatnejša. V dosego denarnih sredstev naj služi tudi »dinarski dan«. Vsak Slovenec mora dati vsaj 1 Din. Vodilne in agilne osebe v vsakem kraju prosimo, da prirede nabiralno zbirko v nedeljo od hiše do hiše, od osebe do osebe. Pobira naj se na javnih mestih, na deželi posebno pred cerkvijo, pred ali po končani službi božji. Zato vse na delo in uspeh ne izostane. Zneski naj se nakažejo na Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani.

d Jugoslovanov v Braziliji je po najnovejših podatkih najmanj 80.000, za katerih usodo se pa nihče ne briga, ker naša država tam nima zastopstva.

d Pravoslavni in novi koledar. Dne 16. novembra se sestane arhijerejski sabor, na katerem bodo sklepali o tem, ali naj se vpelje naš koledar ali ne.

d Kazen 3 milijone dinarjev je prisodilo fin. ravnateljstvo v Osijeku »Ribičarskemu društvu v Našicah, ker je sestavilo ponarejene krivične bilance. Čedna kazen!

d Velika povodenj pri Makarski. Po toči meseca maja skoro popolnoma opustošene vinograde v Velikem Brodu pri

Makarski v Dalmaciji je v noči na 25. oktober popolnoma uničila povodenj. Zasu-la jih je po nekodí s 3 do 4 metre visokim gramozom. Škoda cenijo na milijone dinarjev.

d Ujel se je. Dne 29. oktobra se je ujel vlomilec Jernej Herček iz Radeč na Dolenjskem. Ni vedel, da je bil cerkvenik za cerkvijo ter je smuknil v odprto cerkev, kjer je ročno raztegnil obe ključavnici pri nabiralniku. Ali pok je čul cerkvenik, zaprl tatu v cerkev in poklical ljudi. Herček je imel vse mogoče vlomilno orodje in poleg tega še revolver. Sedaj je pod ključem in preiščuje, kako mu je v Šmartnem pod Smarno goro spodletelo.

d Tatvina. Pri nekem gospodarju v Lazih, župnija Vače, so te dni pokradli za več kot 10.000 kron obleke. Le par ur ni bilo nobenega doma, pa je že zmanjkalo. En moški in ena ženska se že dalje časa vlačita tod okoli ter kradata.

d Otrok umrl vsled žganja. Kakor poročajo iz Velike Gorice, je 5 letna hčerka gostilničarja Rudolfa Škole prišla na nepojasnjen način do žganja. Dekletce se je tako »opijanilo«, da je v par urah izdihnilo.

d Pod vlak je legel v Št. Vidu nad Ljubljano 18 letni brivski pomočnik Srb Ivan Gagieč. Stroj mu je odtrgal glavo.

d Na paši se je smrtno opekla 12 letna Rezika Lambergar blizu Račja na Stajar. Ker jo je zeblo, je zakurila ogenj. Po nesreči se jej je vnela obleka in deklica je vsled opeklin umrla. Ko so ljudje dospeli do nje, je bila že vsa v ognju.

d Neveren cestni ropar se je pojavil v okolici Braslovč in Gomilškega. Oropal je že dva posestnika. Napadel je tudi mesarja Turnška, a mu je srečno odnesel pete.

d Obesili so v Subotici nekega ondotnega mladeniča, ki ga je sodišče radi nečednih dejanj obsodilo na smrt in ga niso pomilostili.

d Za poskus se je obesil. V Subotici so prošli mesec obesili na smrt obsojenega roparja in morilca Tota. Subotički listi so o usmrtni obirno poročali. Ta poročila je bral 14 letni Stefan Torma in je poskusil tudi sam posnemati obešanje, da bi videl, kako se to vrši. Ovil si je vrv okoli vratu, stopil na stol in vrv pritrdil. Naenkrat pa se mu je stol izpodmaknil in nesrečni deček je plačal svoj neprevidni poskus z življenjem.

d London ima katoliškega župana. Na dan sv. Mihaela so po vsakoletni navadi volili prvega župana — lord majorja. Izvoljen je odlični katolik Alfred Bower. Tudi oba pomočnika sta katolika. London je, kakor znano — glavno mesto protestantske Anglije.

d Živega pokopali so roparji blizu Magdeburga v Nemčiji nekega živinskega trgovca. Oropali so ga in pobili do nezavestnosti potem ga pa vrgli v repno jamo na njivi in zagrebli. Ljudje so ga naslednji dan našli še živega, a je revež vsled dobljenih ran kmalu izdihnil.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

d Na rudarski železnici blizu Prijedora v Bosni se je smrtno ponesrečil rudar Makso Ševic. Polovica vagonov se je odtrgala in zdrvela nazaj v globok prepad. K sreči se je nahajal na teh vagonih samo ponesrečeni rudar.

d Štirje cigani ustrahovali celo vas. V neki vasi blizu Beograda je prišlo do pretepa med cigani in ondrotnimi seljaki. Kljub temu, da se je zbralo skoro vse moštvo dotične vasi, je vendar četvorica s sekirami in nožmi oboroženih ciganov ustrahovala celo vas. Znatno ranjenih je več mož-seljakov, cigani so pa neznan kam pobegnili.

d Velike snežene viharje so imeli minule dni v Skandinaviji. Viharji so povzročili veliko škodo na parobrodih.

d Na Grškem imajo kugo. Grško pristanišče Misolungi so proglasili za okuženo po kugi.

MED BRATI IN SESTRAMI.

Presvetno delo med goriškimi Slovenci lepo napreduje. Predzadnji nedelje se je vršil v Gorici občni zbor »Prosvetne zveze«. Iz cele Goriške dežele so prihitali zastopniki slovenskih katoliških izobraževalnih društev in poročali o živahnem kulturnem gibanju. Na tisoče slovenskih fantov in mož je včlanjenih v goriških katoliških organizacijah, katerim posvečajo svoje najboljše moči in se trudijo, da zgrade slovenskemu ljudstvu trdne temelje za bodočnost.

Biseri jubilej praznuje te dni kanonik Matija Sila v Tomaju. Biseromašniku, ki je po vsem Primorju visoko spoštovan in priljubljen, želimo, da ga Bog ohrani še mnogo let.

Umrli je v Trstu stolni kanonik tržaško škofije msgr. Franc Kosec. Pokojnik je bil vse svoje življenje zaveden Slovenec. Bil je svoječasno izvoljen v tržaški občinski svet in deželni zbor. Njegova smrt pomeni težak udarec za tržaški kapitelj, zlasti pa za slovensko ljudstvo, ki bo pokojnika ohranilo v hvaležnem spominu.

Zopet razpust občinskega sveta. Italijani ne privoščijo Slovencem samouprave niti v občinah. Kar po vrsti razpuščajo občinske svete in postavljajo za komisarje svoje poslušne hlapce. Tako so pretekli tedon zopet razpustili slovenski občinski svet v St. Mihelu pri Postojni z razlogom, da je vladal v občini nered, kar pa seveda ni resnično.

Nova fašistovska najilja. Na dan fašistovske prisege kralju so zažgali fašisti hišo Ivana Matevčiča v Boljuncu v Istri, da se s tem maščujejo radi nekega pretepa med fašisti in komunisti, pri katerem so bili fašisti tepeni. V Gorjanskem so napadli fante in dekleta, ki so čuli pri nekem mrliču, in jih pretepli. Tudi v Komnu so več oseb javno napadli in jih pretepli.

Vipava bo letošnjo zimo dobila električno razsvetljavo.

Preganjanje slovenskega življa na Korškem. Velikovški okrajni glavar je s posebno okrožnico naročil županstvu in pa orožnikom, naj zelo pazijo na delovanje slovenskih duhovnikov, dijakov, izobraževalnih društev in naj o vsem natančno poročajo okrajnemu glavarstvu. Orožnikom je posebno naročil, naj zbirajo posamezne številke »Vrtca«, »Bogoljuba«, »Mladike« in

druge časopise, ki se tiskajo v Jugoslaviji in zbrane številke predložijo glavarstvu. VOJASKE ZADEVE.

Vprašanje: Ker bi rad čimprej zadoštil vojaški dolžnosti in sem šele 19 let star, bi rad že sedaj vložil prošnjo za vstop v kader. Kam se moram v tej zadevi obrniti? A. S. J.

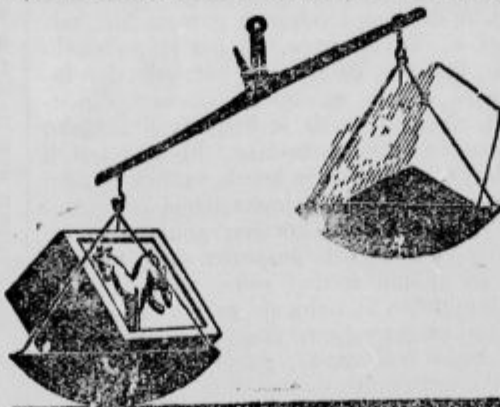
Odgovor: Prošnje za predčasni sprejem v vojaške službe rešujejo poveljniki pristojnih vojnih okrožij. Prošilec mora biti najmanj 18 let star in mora imeti dovoljenje očeta, oziroma varuha, da sme vstopiti v kader. Poleg tega dovoljenja mora prošnji priložiti tudi krstni list, domovinski list, нравstveno spričevalo in potrdilo o davkih. Prošnje se sprejemajo ob priliki, ko se vrši nabor in po naboru do vpoklica rekrutov.

Vprašanje: Ali imajo tudi dijaki meščanskih šol pravico do dijaškega skrajšanege roka? N. C. V.

Odgovor: Pravico do dijaškega roka imajo le dijaki, ki so dovršili najmanj šest razredov srednje šole ali tej enakovredne strokovne šole, med katere se pa meščanska šola ne šteje.

Pristojnost za reševanje vojaških prošenj. Ponovno smo že v »Domoljubu« opozarjali, da je za reševanje prošenj za razne vojaške ugodnosti v prvi stopnji pristojno poveljstvo vojnega okrožja. Kljub temu pa se še vedno dogajajo slučajji, da prosilci pošiljajo svoje prošnje višjim instancam in celo naravnost ministrstvu. Znan je slučaj, ko je pred kratkim nekdo poslal prošnjo za skrajšan rok kar naravnost kralju. Naj vedo vsi tisti, ki prošnje pošiljajo višjim instancam, da s tem le sebi škodujejo, ker se rešitev neprimerno zavleče. Vsaka višja inštanca mora poslati prošnjo nazaj na prvo inštanco, ki je v zadevi pristojna. To potovanje pa navadno traja precej časa. Če pa prošnja ni zadostno kolektivna, gre pa lahko v koš. Zopet opozarjamo vse prizadete, naj se v lastnem interesu ravnajo po navodilih, ki jih objavljamo v »Domoljubu«.

V službo se sprejme pošten, vojaščin prost za v skladišče. Nekadilci imajo prednost. Nastop takoj, hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. - Ponudbe je poslati na FRANC MAJDIĆ - KRANJ - trgovina z mešanim blagom. 6852

MILO „GAZELA“ ODEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI
 vse manjvredne, cenejše izdelke.
DOBITE GA V VSAKI TRGOVINI.

POLITIČNI ZAPISKI

p Zagovornica vlade državnih tatov, dr. Žerjavova umazana »Domovina«, je zelo previdna. Ker ve, da bi jo Sušnik takoj za jezik prijel in bi morala sramežljivo preklicati svoje laži, zato ne pravi Sušniku naravnost: oškodoval si državo. Zakaj pred sodiščem bi se ji slabo godilo. Zato se je treba tako zlagati, da sodnija ne more bližu. In to »Domovina« zna; tako piše: Sušniku se očita, da itd. Če pa gospo zagovornico vlade državnih tatov in razbojnikov pozovemo: povej naravnost, tedaj bo junško stisnila svoj rep med noge. Prav tako kot orjunci pred sodnijo: nič ne vedo, nikjer niso bili zraven, in če so bili, so samo gledali. Sploh so najnedolžnejši ljudje. Korajža pa takal!

p Zagovornica vlade državnih tatov, dr. Žerjavova brezverska »Domovina«, je vsa iz sebe, ker »klerikalni tigri« tako dosledno in brezobzirno preganjajo korupcijo in ropanje državnih kas. Da bi bivšo vladno državnih tatov nekoliko v čednejšo luč postavila, je na vsa usta zavpila: klerikalci so tudi obtoženi korupcije. Pa oh smola: v istem času srbski list »Novosti«, ki je prvi hotel naprtiti Sušniku korupcijo, izjavlja, da vsa čast ministru Sušniku, ker države ni samo obvaroval škode, temveč ji je mnogo milijonov prihranil. In še naprej smola: v istem času je priobčil minister Sušnik v časopisih članek (tudi mi ga pri našamo danes), iz katerega je razvidno, kako je Sušnik odjedel zasebnim dobaviteljem precej milijončkov in jih prihranil državi. Smola pa takal!

p Iz malega raste veliko. Minister Sušnik ni dal korupcionistom zaslužiti pri nabavi tračnic kot so zaslužili pod prejšnjim režimom, temveč je državi prihranil čedne milijončke. Zato so se z vso besnostjo zagнали vanj češ, glej ga korupcionista. »Jutro« zakriči: Država oškodovana za 25 milijonov dinarjev, »Domovina« že zavpije: za 100 milijonov. Tračnice pa v resnici niti 25 milijonov niso veljale. Ko bi ti ljudje vsaj lagati znali!

p Neusmiljeno proti korupciji. Kakšna smrad je v nekaterih merodajnih belgrajskih krogih, se je zopet pokazalo iz obtožbe proti neki Danici Androlićevi v Beogradu. Kakor se je izkazalo, so gotovi krogi, ki jih vedno zagovarjajo in slave slovenski liberalni časopisi: »Jutro«, »Domovina«, »Slov. narod«, najeli to žensko, da se je dala obtožiti vohunstva z namenom, da bi zapletli v to stvar tudi Radića in ga tako odstranili. Povodom te tožbe so prijeli celo množico nedolžnih ljudi in častnikov ter jih nečloveško mučili v belgrajskih zaporih. Koncem koncev pa je prišlo na dan, da ni vse skupaj nič, pač pa so se pokazale tesne zveze med Androlićevom in onimi višjimi krogi, ki na debelo uganjajo korupcijo v državi.

p Korupcionisti se streljajo. Brat bivšega ministra Grisogona, najzagrizenejšega liberalca Pribičevićeva in dr. Žerjavova skupine, je bil veliki župan v Dubrovniku. Ta mož je tudi kradel iz državnih blagaja

kot njegovi prijatelji v Beogradu. Poneveril je 180.000 Din. Prišla pa je Davidovičeva vlada, z njo pa neusmiljeno preganjanje korupcije in tako je bil odstavljen tudi Grisogono. Pri predaji blagajne se je hotel ustreliti, pa so ga zadržali. Zagovornica vlade državnih tatov, dr. Zerjavova »Domovina«, bo molčala in naprej lagala o Sušniku in Korošču.

p Smrdi po korupciji. Stroški za vojsko znašajo v naši državi eno četrtino vseh drugih stroškov — torej najogromnejše vsote. Vendar vsako leto že sredi leta zmanjka denarja, dasi je proračunani kredit dovoljen za celo leto in bi moralo torej denarja zadostovati. Vprašamo: kam gre denar, če ga že sredi leta zmanjka. Če bi ga zmanjkalo zadnjih 14 dni, bi človek pač mislil: pri proračunu so se malo urezali, a če zmanjka za cele mesece, je to več kot sumljivo. Ali tu notri tiči vzrok, da se radikalni generali tako bijejo za korupcioniste in za tatinsko vlado? Ali tu notri tiči vzrok, da se generali tako branijo, da bi bil vojni minister civilist n. pr. Nastas Petrovič, ki bi z bakljo posvetil v stvari, ki bi bile gotovim generalom silno neljube.

p Bahač: Radić ima Slovence že v žepu, tako bi človek mislil, če bere njegov govor, ki ga je v soboto govoril. Pravi, da mu Korošec v Sloveniji ne more ničesar več prepušiti, ker da ima — on Radić — že vse. — No, naučil se bo gospod Radić, da Slovenec ne bo nikdar Hrvat kot noče biti Srb, četudi si je najel pri nas nekaj agitatorjev.

p Radičeve izpremembe. Radićev agent g. Prepeluh se je izpremenil iz socialdemokrata v radičevca. Pa ne čez noč. Poskušal je tu, poskušal tam. Bil dober Slovan, bil poverjenik ljubljanske vlade, bil navdušen avtonomist — potem še-le je predsedal k Hrvatom. Drugače njegov mali gospodin Radić. Ta se spremeni, če hočete, vsak teden. Pred štirinajstimi dnevi je v Vrpolju govoril (svoj govor je tako tudi objavil v svojem listu »Slobodni dom«, kjer se vsakdo lahko prepriča — tudi urednik »Avtonomista«), da nam je treba te dinastije (kraljevske hiše). Vseh svetih dan pa je dopovedoval nam Slovincem, da nimamo poguma reči, da je korupcija mogoča samo v monarhiji. Kdaj je imel prav, ko je kralja hvalil ali ko je nam dajal nauke? — Naši bralci naj si sami napravijo sodbo.

p »Šviga švaga čez dva praga.« Radić je zmožen celo v istem govoru isto stvar hvaliti in isto grajati. V svojem nedeljskem govoru hvali angleško monarhijo. Nekaj stavkov naprej pa dopoveduje, da je mogoča korupcija samo v monarhiji. Pameten človek se vpraša ali Radić hvali z angleško monarhijo tudi angleško korupcijo, ali pa je pozabil po par stavkih, kaj je prej povedal. — Mi vemo, da je glavno dobra vlada, pa naj bo v republikli ali v monarhiji. Zelimo si zelo, da bi bile kmalu tudi pri nas angleške razmere, kjer bi res ljudstvo prišlo do besede, močatost pa, ki v naslednjem stavku pobije, kar je v prejšnjem hvalila, prepuščamo našim novim oboževalcem hrvatskega Radića.

p Korajža pa takal! V svojem sobotnem govoru je Radić kralja z najrazličnej-

šimi izrazi — ozmerjal. Drugi dan so Radića prijeli, zakaj je govoril tako surovo. In kaj je ta mož naredil? Začel je tajiti, da ni tako govoril, ker se boji, da bo moral zaradi predolgega jezika spet čez mejo. Njegov govor pa je pisalo osem časnikarjev, ki so vsi enako zapisali njegove besede. Vse tajenje sedaj ne bo pomagalo. Naj bi se prej ugriznil v svoj jezik!

p Radić je na svojem sobotnem shodu tako pobalinsko psoval na vse strani, da si časopisi nekaterih njegovih stavkov radi nedostojnosti niso upali priobčiti. Psoval je Davidoviča, Korošca, Spaha, Petroviča, ki se za žive in mrtve trudijo, da ugonobe korupcijo, zatro tatinsko družbo ob državnih kasah ter da se doseže enkrat podlaga za avtonomijo in federacijo. Radić pa sedi v Zagrebu, ker si iz strahopetnosti ne upa v Beograd in z vso paro pomaga s svojimi norimi govori velesrbom, korupcionistom in tatovom. »Domovina«, velika zaščitnica vlade tatov, lahko imenuje Radića za svojega častnega dopisnika.

p Naša Kmetjska zveza je silno napoti »Kmetijskemu listu«. V dolgem članku se zaletava vanjo in v njene voditelje. Mi prav dobro razumemo to jezico samostojnežev, strahovito pa se motijo, če mislijo, da se jim bo radi zmerjanja kdo umaknil s poti. Naravnost bedasto pa je, če mislijo gospodje okrog »Kmetijskega lista«, da so naši možje tako nespametni, da bo kdo sedel na tako nerodno nastavljen limanice »kmetijacev«.

p »Protikmetjsko gospodarstvo.« Ze zadnjič smo ugotovili, da misli »Kmetijski list«, da je v oštariji in zato sumniči in pljuje na vse strnati. Kakor so besede žganjarja prazne, tako je tudi puhlo besedičenje tega surovega lista. Našim ministrom pravijo ti gospodje, da vodijo »protikmetjsko gospodarstvo«. Povejte vi poštenjakoviči, kaj je storil minister Kulovec takega, da bi bilo proti kmetu. Nobenega dokaza ne morete navajati, ker ga ne veste ampak samo obrekujete. Brez podlage in brez dokazov govore stare ženske, ne pa samostojni možje. Surovosti samostojnežev je naš kmet že enkrat okusil in jih izplačal, da so obviseli — na štriku, — ki so ga sami spletli.

p Kmetijska družba. Samostojneži so na občnih zborih podružnic Kmetijske družbe doživeli strahovite poraze. Nič čudnega ni, če jih peče, da jim je povedalo naše ljudstvo, da so za v kot, odkoder lahko še vpijejo, nimajo pa ničesar odločevati. Kregajo se, da je komisar Kmetijske družbe odstavil načelnike, ki niso hoteli delati tako, kakor je hotela večina članov. Ali naj bi v dobi demokratizma pri Kmetijski družbi delal komisar poklone manjšini? Vaši nazori, gospodje samostojneži, so za »temni srednji vek«, ne pa za današnje dobo, ko odločuje večina. Na marsikaj so se gospodje že morali naučiti, počasi se bodo tudi na to, da je treba ljudsko voljo spoštovati.

p Povsod propad. Liberalna stranka je bila na Angleškem tako tepena, da so ne bo nikdar več dvignila iz svojih razvalin. Liberalizem se je preživel in praktični Angleži so ga brez usmiljenja vrgli med staro šaro, čeprav je angleški liberalizem znatno boljši od našega.

PO SVETU

Volitve na Angleškem. Zmaga konservativcev. Po kratki a tem boji vroči volilni borbi je konservativna stranka izšla iz volitev kot popolna zmagovalka, dočim sta ostali dve stranki, to je delavska in in liberalna občutno nazadovali. Od oddanih glasov so dobili, kolikor je do sedaj znano, konservativci nekaj nad 7 in pol milijona, delavska stranka pet in pol milijona in liberalci nad 3 milijone glasov. Izmed izvoljenih poslancev dobe konservativci 402, delavska stranka 157, liberalci 41 in neodvisni 4 mandate. Do sedaj so imeli konservativci 258, delavska stranka 192 in liberalci 154 poslancev. Na čelo bodoče vlade bo stopil Baldwin, vodja konservativne stranke, ki bo lahko sestavil vlado iz samih konservativcev, ki bodo imeli v novi zbornici dvetretjinsko večino.

Zaprisega fašistovske milice. Ob priliki druge obletnice fašistovskega pohoda na Rim so po celi Italiji z velikimi slovesnostmi zaprisedli fašistovske čete. V Trstu so zaprisedli okoli 3000 ljudi iz cele Julijske Benečije. V Milanu se je vršila prisega z velikim zunanjim sijajem in v navzočnosti Mussolinija ter več generalov. Po prisegi je Mussolini slavil fašistovsko stvar in jih bodril, da morajo biti pripravljene na še težje naloge.

Za avtonomijo Slovaške. V praškem parlamentu je odločno nastopil slovaški poslanec Juriga, ki je v imenu slovaške ljudske stranke poudaril, da Slovaki ne omeňajo od zahteve po avtonomiji. V svoji izjavi je ostro napadel predsednika češke republike Masaryka in naglašal, da Čehi smatrajo Slovaško za vojni plen in ji ne dajo enakih pravic, kakor jih ima Češka. Ko ga je predsednik radi te izjave pozval k redu, je poslanec Juriga izjavil, da bo vedno tako govoril in se potegoval za pravice Slovaške.

Truplo slavnega poljskega pisatelja Sienkiewicza so Poljaki prepeljali iz Švice v Varšavo. Med potoma so truplo v Pragi prenesli v Patheon in ga tam položili na mrtvaški oder, kjer so se zastopniki češke vlade, cerkvenih in vojaških oblasti poklonili ostankom velikega sina poljskega naroda.

Strahovite posledice potresa na Japon-skem. Japonska vlada je objavila statistiko lanskega potresa, pri katerem je izgubilo življenje 90.000 ljudi, 50.000 je bilo ranjenih, 14.000 jih pa pogrešajo. Poslopj je bilo pa razrušenih 700.000.

JOHAN
se dobi v vseh
specerijskih prodajalnah

NAZMANILA

n V Smartnem pri Litiji bodo v nedeljo 9. novembra ob 8. popoldne vprizorili v Društvenem domu »Divjega lovca«.

n Pevsko društvo Škrjanček v Smartnem ob Savi priredi v nedeljo 9. novembra 1924 ob 4. popoldne v Ljudskem domu v D. M. v Polju igro v treh dejanjih s petjem: »Cevljnar baron«. Prijatelji poštno zabave vljudno vabljeni. Odbor.

n *Karel, slov. izobraž. društvo v Sori* priredi v nedeljo dne 9. novembra ob treh popoldne prvo predstavo v novem Društvenem domu. Igrala se bo žaloigra Mlinar in njegova hči. Prireditelje v ožilnem številu!

n *iz Šmarja pri Ljubljani*. Ker je bil radi Eivinske bolezni sejm sv. Florjana preklican, se vrši v isti namen v Šmarji v ponedeljek dne 10. nov. sejm za živino in kramarsko blago, kar se s tem občinstvu naznanja.

Ako piješ »BUDDHA« čaj,
vživaš že na zemlji raj!

Brinjevo olje

kupuje po najvišji ceni

drogerija „Adria“ Ljubljana
Šalenburgova ulica št. 5.
(Nasproti glavne pošte).

Poročni prstani

14 kar. zlato
6 kar. zlato
amerik. dublé

vedno v zalogi

F. ČUDEN

Ljubljana, Presernova 1
Šalenburgova 7

OD UST DO UST se glas razlega,
da pod »Lipo« v Škofjo Loko vse hiti,
kjer stofov, čajov v obilo sega
in najcenejše pri MIH. LAPUHU se dobi!

Cene najnižje! Solidna posrežba!

Nepremakljivo gornje USNJE

se izdeluje in prodaja pri tvrdki PODGORŠEK
& BOLHAR, usnjarna — Vir-Domžale. 6892

Lepo posestvo SE PRODA. Obstoječe
iz hiše, rodovitnega vinograda,
travnikov in njive, v najboljšem stanju,
na prometnem kraju, blizu rudnika. — Več se izve
v RESTAVRACIJI RAJHENBURG ob Savi, Stajer.

Sprejme se na večjem posestvu pri Ljubljani
1 ali 2 dekli za po Božiču, ki so vajene
pri prašičih, molži, na polju
in drugih hišnih del, ter so poštno, pridne,
vostne, mirne, sploh krščanske duha. Plača po
dogovoru. — Dopise na upravo lista pod »Delo
in plača št. 6799.

NAZMANILO.

Za inserat, v katerem ste priporočali

trgovino **ADOLF KERNA** v Kranju
smo Vam prav hvaležni, ker se **VELIKO** prihrani,
ako se kupi pri njem. — Vsaka stvar se dobi tu
1 krono ceneje kot pri drugih trgovcih. Vsem, ka-
teri ga še niste obiskali, ga priporočamo in nam
bodete za priporočilo hvaležni. **PODGORCI.**

SIRON · DOMOVINE

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Volitve v Kmetijski podružnici.)

V nedeljo, dne 19. oktobra se je vršil občni zbor Kmetijske podružnice. Če prav je bilo v odboru znano, da ima podružnica 293 članov, je bil sklican občni zbor v liberalno posojilnico, kamor gre komaj 40 ljudi. Da bi samostojni zmagali, so napeli vse sile. Naročili so govornika Mravljeta — menda je agronom — ki pa ni vedel drugega povedati, kot udrihati po »farjih«. Zato ga pa tudi ni nihče poslušal in po končanem govoru je zginil kot kafa. Ob 8. uri je bil napovedan občni zbor. Pred posojilnico so že čakali številni volivci, pristaši SLS. Ko je načelnik otvoril občni zbor, so zahtevali, naj se vrši v »Društveni dvoran« ali na prostem, kjer bodo vsi volivci imeli dostop. Samostojni so bili zato gluhi. Načelnik je imenoval dva skrutinatorja, oba pristaša SKS. Na ugovor, naj bo eden skrutinatorjev pristaša SLS, so odgovorili, da imajo oni pravico imenovati, kogarkoli hočejo. Nadaljna zahteva je bila, naj načelnik kliče volivce po abecedi, da bo šlo hitreje, pa tudi tega nam niso dovolili. Pri vseh teh šikanah niso imeli drugega namena, kakor volitev zavlačevati, da bi naši volivci odšli domov, toda to pot so se pošteno uredili. Pristaši SLS so bili disciplinirani. Zavedajoč se, da mora podružnica biti res kmetška, ne pa trgovskih magnatov, so vztrajali do konca in skrutinij je pokazal 152 glasov SLS, dočim se jih samostojni dobili samo 62. S tem je prišla podružnica v kmetške roke, v take, ki s krampi in motikami res delajo, ne pa v take, ki krampe in motike samo prodajajo. Poročila o delovanju odbora ni podal nobenega. O denarnem prometu ni bilo slišati besedice. Mi bi radi slišali, kako ste gospodarili tri leta. Se bo že treba udati usodi. Tudi pritožba ne bo pomagala. Pa če tudi bi Vam bilo ugodeno — za kar pa ni govoda — bo vaš poraz še večji, zakaj zadnje občinske volitve so pokazale, da je tudi en glas včasih odločilen in tega ne bomo pozabili.

DRAGOMELJ.

(Elektrarna za občini Dragomelj in Podgorica.)

Elektrarna bo začela delovati, kakor hitro bo izvršena. Zive sicer poredni Kljukci, ki menijo, da se bo to zgodilo o sv. Nikoliju vsled nesloge med ljudmi. A če pomislimo na lepe naprave, ki jih je izvršilo složno ljudstvo v zadnjih letih n. pr. suha pot za živino na občinski pašnik, cesta Dragomelj—Mala Loka v svrhu dobivanja potrebnega gramoza, potem ne dvomim, da sta zmožni dve občini omisliti si tudi moderno nočno solnee, elektriko. Danes smo si Dragomljani radi tega vprašanja sicer nekoliko v laseh, a eno je gotovo: Lepe razsvetljave si želimo vsi po hišah, hlevih in dvoriščih. Gremo pa narazen v vprašanje: Katera vodna sila nam dobavlja potrebno moč za luč? Nekateri so se z vsjo silo zagrizli v misel, da je edino izvoljena voda v ta namen potok Pešata. Drugi pa, in teh je nad tricetrinška večina so proti temu načrtu, ker se boje nestanovitnosti Gorenjke; ob poletni in zimski suši jo je komaj za malo mlinsko kolesee, ob nalivih pa rada vdarja čez bregove in poplavlja polje in travnike. Ali je pa treba, da se ob tem vprašanju razbije naš lep načrt in pade v Pešato? Ali ni v okolici še drugih vodnih sil, ki bi se dale dobiti za naš namen? Za sam Dragomelj bi morebiti mlin v Mavencah, ko bi si nekoliko povečal streec, dobil potrebne sile. Če bi pa hoteli napraviti nekoliko močnejše centrale, ki bi obsegala vsjo župnijo sv. Jakoba ob Savi, potem bi se bilo treba ozreti po krepki in stanovitni Mlinščici. Saj sta na tej vodi v bližini dva mlina, ki razpolagata s silo 30 do 40 konjskih sil, s katerimi se da

napeljati električna luč še nekoliko dalje kot potrebujemo mi. Kako prijazni bi bili dolgoročni jesenski in zimski večeri pri nas, ko bi nam jih razsvetljevala — voda, koliko ceneje in brez truda bi opravili mlačev, napravljali rezanico in drva, kako bi se lahko med nami razvijala obrt, če bi imeli močno gonilno silo! En sam obrtnik ponuja že danes letni pavšal nad 6000 Din za električno silo; omislili bi si lahko skupno žago in privabili še marsikatero obrtnika v svojo sredo. In nič pa seveda ni nič.

CERKLJE OB KRKI.

(Nov gasilni dom.)

Kakor gobe po dežju, tako je zrastel pri nas nov gasilski dom. Tekom 10 dni je bila nova veličastna stavba na nogah. Je res zanimivo, kako se naredi, če je pravi mojster in voditelj na razpolago. — Kdaj bo dom otvoren, še ni določeno! Da pa imamo sredi vasi, kjer stoji cerkev in katoliški dom, povrh še en dom tam, kjer je stala vaška lipa, za to pa gro zahvala predvsem Zibertu Francetu in njegovemu sinu. O zgodovini in drugem sfero čimo ob priliki.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

(Vino.)

V zadnjem Domoljubu smo poročali, da se kupci za vino že oglašajo in da se cena suče okrog 25 K. Kmetijski zvezi so nekateri vinogradniki priglasili vino, ki ga imajo na prodaj. Dosedaj je priglasenega okrog 100 hl vina bele in rdeče barve. Cena po kakovosti od 25 do 28 K. Kupci naj se obračajo za informacije na konzumno društvo v St. Jerneju, ki je pripravljeno pri kupčiji posredovati. Priložiti je znanke za odgovor.

ZOPER SLABOKRVNOST, SLABO PREBAVO, BLEDICO in OSLEBELOST vsake vrste vživajo odrasli in otroci z najboljšim uspehom »AROMATICNO ŽELEZNATO TINKTURO«, izdelek lekarne na Vrhniki. Izvrsten okus, ne kvari zob, prekaša vsako železnato vino. Številne zahvale na razpolago! Poliliterne steklenice po 20 Din. Razpošilja po pošti po 3, 6, 8 in 12 steklenic samo lekarna HOČEVAR NA VRHNIKI. 4331

Tudi Vi

hočete Vašega soproga presenetiti z lepim in koristnim božičnim darilom. — Najbolj koristno božično darilo je PISALNI STROJ

„ERIKA“

ZA PISARNISKO IN PRIVATNO PORABO. — Tudi na ugodne mesečne obroke!

THE REX Co, Ljubljana,
GRADISČE 10.

Modna in manufakturna trgovina

nudi vse jesenske in zimske potrebščine za moške, ženske, krojače in šivilje. Krasno blago za ženske plašče in krila, razne vence in cvetlice, opreme za neveste in novorojenčke. — Velika izbira ženskih zimskih hlač, jopic, arajc, razne vrste nogavic ter velika izbira aviljenih, barhent in volnenih RUT.

»Pod velbom« — Ljubljana
STARI TRG ŠT. 3.

GOSPODAR

Kmetijsko posvetovanje.

(Dalje.)

Travnništvo in pridelovanje krme je obravnaval inž. Jakob Turk, ravnatelj kmetijsko-kemičnega preizkuševališča v Ljubljani. Travnništvo in pridelovanje krme je v najtesnejši zvezi z živinorejo in mlekarstvom, vsled tega se je tej panogi že od nekdaj posvečalo pri nas več pozornosti nego na primer pridelovanju žita. Vzlic temu se je pa vedno, in se še dandanes pusti za travnik navadno najslabši svet, medtem ko dobi njiva najboljši. To je naravno, ker na travniku raste trava sama, ne da bi jo bilo treba gojiti, medtem ko moramo njivo temeljito obdelovati in gnojiti, če hočemo doseči ugodne pridelke. Vendar tudi travnike moramo obdelovati, gnojiti, branati, osuševati, namakati itd., če naj dobimo zadovoljive pridelke. Posebno važnost moramo obrabati osuševanju zamočvirnatih travnikov, in gnojenje travnikov igra tudi važno vlogo. Po dvakrat, trikrat poveča donos slabih prostorov. Kjer je svet posebno slab, ga očistimo, preorjemo in zasejemo z dobrimi travami in deteljinami ter ga šele na ta način pripravimo do rodovitnosti.

Sredstva za izboljšanje travništva so različna. Izmed glavnih je ustanovitev vodnih zadrug za osuševanje mokrih in zamočvirjenih travnikov s pomočjo državnih podpor. S tem bi se ploskev dobrih travnikov zelo povečala, če bi se to delo izvajalo v večji meri. Za strokovno naobrazbo kmetovalcev bi bila potrebna naprava poskusnih polj in vzornih travnikov pri farah kot vzgled. Pri kmetijskem pouku treba gledati na to, da se vrši nazorno na polju in travnikih, kar bo imelo večji uspeh nego predavanja v zaprtih prostorih. Za izboljšanje pridelovanja krme koristi tudi, če postavimo promet s semenjem, tečnimi krmili in umetnimi gnojili pod zaščito zakona.

(Dalje prih.)

Gospodarska obvestila

DENAR.

g Vrednost denarja 3. t. m. Lira 3 D., funt sterling Din 314, dolar Din 69 do 70, francoski frank Din 3.65 do 3.70, češka krona Din 2.06 do 2.09, švicarski frank Din 13.35 do 13.45. 1000 avstrijskih kron stane Din 1.01 do 1.03. 1 zlata marka stane Din 16.40. V Curihu notira dinar 7.50 do 7.55.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Cene se razumevajo franko Ljubljana, kjer ni drugače označeno: Zito: pšenica domača Din 400, bačka Din 435, koruza bačka

Din 335, oves bačka Din 340, laneno seme Din 680, pšenična moka bačka na bazi mlevce Din 625, pšenični otrobi Din 210. — Stročnice in sadje: fižol ribničar Din 440, fižol ribničar, očiščen franko Postojna Din 560, prepeličar Din 440, fco Postojna Din 580, mandalon Din 400, fižol rujavi Din 410, orehi belo sušeni, franko nakladalna postaja Din 700, jabolka za prešanje franko nakladalna postaja Din 90.

g Les. Smrekovi (do 10 odst. jelovi) hlodi, od 30 cm naprej franko nakladalna postaja Din 310; javorjevi hlodi franko nakladalna postaja Din 450; remeljni 60-60 milimetrov I., II., III. monte, orig. jelka, franko meja Din 675; deske III. vrste fco meja Din 170 do 180; brusni les franko nakladalna postaja Din 220 do 225; oglje la vilano franko meja Din 114.

Bistvenih sprememb v izvozu lesa v minolem tednu ni bilo. Največ se izvažajo bukova drva v Italijo, deloma tudi v Švico. Mažarska uvaža vedno manj, ker ji vsled porasta dinarja naše cene ne ugajajo. Precej se izvažata tudi tesanega in stavbenega lesa cenejše vrste. V splošnem pa vlada na lesnem trgu precejšnje mrtvilo.

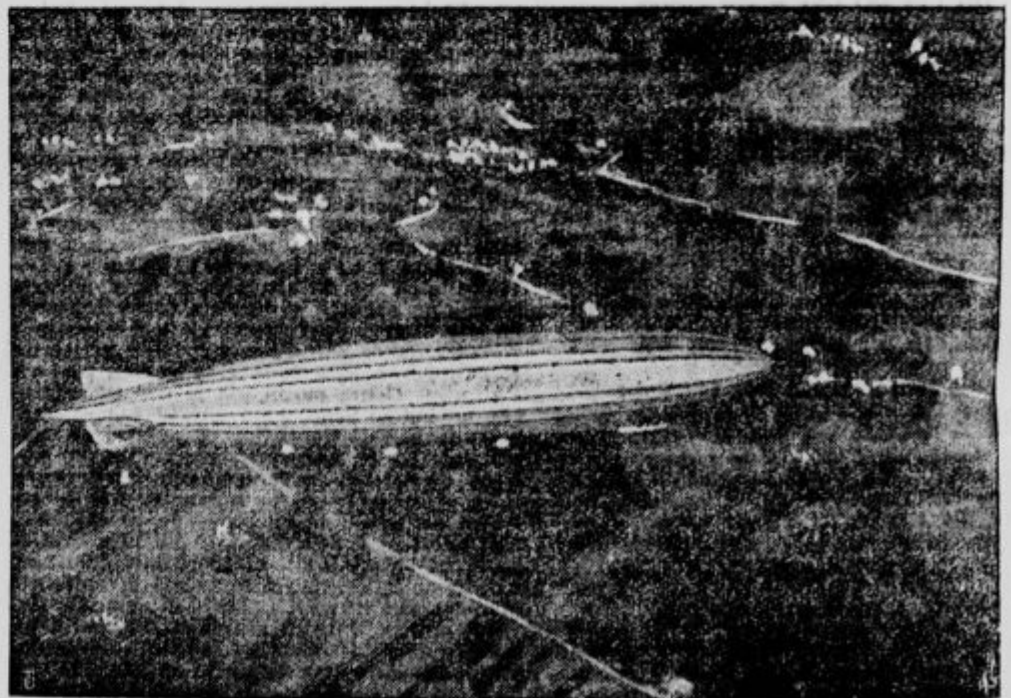
g Tržišče sladkorja. Kartel med tovarnami sladkorja je sklenjen in posledica je ta, da dvigajo cene temu blagu od tedna do tedna. Kristalni sladkor, ki je bil že izpod 12 Din, stane danes že 14, in sladkor v kockah, ki je bil 13.50 Din, je danes že 16 Din pri odjemu celega vagona ter polnem plačilu vnaprej. Sladkor stane tovarno z užitnino vred okrog 10 Din, prodaja ga pa po 14 do 16 Din, ima torej pri vsakem kilogramu 4 do 6 Din čistega dobička, kakor je bilo ugotovljeno pri raz-

nih anketah. In vendar ni tukaj nobene oblasti, da bi se postavila proti tvorničarjem, ki izkoriščajo na tak način konsumente. Nasprotno, v kartel sta stopili tudi dve državni tvornici sladkorja. Po zakonu o pobijanju draginje je vendar karteliranje zabranjeno, vzlic temu so se tudi državna podjetja pridružila kartelu.

g Vinski trg. Vsled majhnega pridelka vina v celi državi se opaža povsod stalno naraščanje cen. V Sloveniji je kupčija precej živahna, še bolj pa v Dalmaciji in v Primorju, kjer se plačuje za bela vina po 5 do 5.50 Din za liter. Pod 5 Din ni dobiti belega vina izvzemši kraje, kjer je vino slabejše. Če bo kupčija v Dalmaciji tudi nadalje tako živahna, bodo tekom enega meseca razprodane vse zaloge belega vina. Hrvatska kmetijska vina se plačujejo po 7 do 8 Din liter; ker pa je njih kakovost slabejša, samo 8 do 9 odstotkov Malliganda, je malo kupcev. Vršačka bela vina se živahno kupujejo in plačujejo po 5 do 6 dinarjev liter. Cena banatskemu črnemu vinu je nazadovala na 4 Din liter.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem 31. oktobra. Voli prvovrstni izjemno za kg žive teže Din 13.75 do 14.50, voli rejeni 13.25 do 13.50 Din, voli za vprego po kakovosti Din 12.50 do 13, bikji debeli težki Din 13.25 do 13.75, bikji lažji Din 10 do 11, krave rejene Din 10 do 11, krave klobaarice Din 7 do 8, teleta težja debela Din 17 do 17.50, teleta lažja Din 15.75 do 16.75, teleta zaklana po kakovosti Din 22 do 22.50, prašiči peršutarji Din 15.50 do 16.50, prašiči debeli Din 17 do 18, prašiči zaklani po kakovosti Din 20 do 22. Kostruni in ovce debele Din 8 do 9. — Cene so se pri tem semnju nekoliko izboljšale. Posebne spremembe pa ni opaziti. Večje povpraševanje je za rejeni in debelimi prašiči, tako da so se v posameznih slučajih dosegle nekoliko višje cene.

Po zraku iz Evrope v Ameriko. (Opis glej na naslednji strani.)

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

IZVOZ.

Če primerjamo letošnji izvoz z lanskim, opažamo letos velik napredek, zakaj v prvih devetih mesecih tega leta smo izvozili 2,695.149 ton blaga v vrednosti 6654 milijonov, lani pa v istem času samo 2,153.327 ton v vrednosti 5018 milijonov dinarjev. Torej se je letos povečala količina izvoženega blaga za 25.16 odstotkov, vrednost pa za 20.94 odstotkov. — V tem povišanju našega izvoza tiči tudi glavni vzrok dviganja naše valute.

g Izvoz jaje v septembru. Celokupen izvoz je znašal 1469 ton jaje v vrednosti 41.1 milijonov dinarjev, v avgustu pa 2044 ton za 41.6 milijonov dinarjev. Največ jih je vzela Švica (za 23.3 milijone), potem Avstrija (za 6.6 milijone) in Italija (za 6.3 milijone). — Skupno je iznašal izvoz jaje v prvih devetih mesecih tega leta 16.847 ton napram 17.241 ton v celem letu 1923.

RAZNO.

g Kongres Glavne zveze kmetijskih združenj. Dne 28. oktobra se je v Beogradu vršil kongres Glavne zveze kmetijskih združenj, na katerem so bile zastopane po delegatih združne zveze iz cele države. — Skupščino je otvoril in vodil predsednik Glavne zveze g. minister dr. Anton Korosec. Po običajnih poročilih zveznih funkcionarjev se je vršila daljša debata o osnovanju Zadrudne banke. Sprejet je bil predlog, da se najprej izdelata načrta zakona o sodelovanju države pri ustanovitvi zadrudne osrednje banke. Načrti bo izdelal ožji odbor strokovnjakov ter ga bo potem predložil na pristojnem mestu. Glede višjih zadrudnih šol so bili delegati složni v tem, da se tvorijo oddelki za zadrudništvo na pravnih fakultetah in na trgovskih akademijah. Končno se je sprejela resolucija, naj ima Glavni zadrudni savez svoje zastopnike pri sklepanju trgovinskih pogodb in pri tarifnih pogajanjih.

g Gnojenje z umetnimi gnojili jeseni. Nekatere vrste umetnih gnojil se le polagoma razkrajajo v zemlji, vsled tega ne učinkujejo tako hitro in vidno kakor tista, ki so lahko razstopna v vodi. Med prve spadajo Tomasova žlindra, kostne moke, rožena moka (izvrstna gnojilo za vinograde), kajnit in apnov dušik. Te vrste gnojil trosimo toraj z največjim uspehom jeseni, ker imajo čez zimo čas, se razkrojijo v zemlji in spremenijo v tisto obliko, ki je rastlinam spomlad, ko začnejo poganjati, najbolj prikladna. Toliko se je že govorilo in pisalo ter podučevalo naše kmetovalce o glavnih načelih gnojenja z umetnimi gnojili, vendar se tako težko odločijo za to od njih samih že preizkušeno stvar. Sedaj jeseni, ko imamo tako ugodno vreme, bi moral vsak kmet pognojiti svoje travnike s Tomasovo žlindro ali kostno moko in s kalijevo soljo ali kajnitom; vinogradnik pa svoj vinograd z roženo moko, Tepnasovo žlindro in kalijevo soljo.

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačvine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.
Nalivo ali travnik. Če ne boš podpisal, ne dobiš

LISTEK

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalje.)

Ko sta se pripeljala v bližino Bukovja, sta šla dva preko vrta — Matija in Liza. Zagledala sta ga. Roke sta dvignila nad oči, da bi bolje videla. Tako sta stala nepremično kot kipa.

Hipoma pa sta oba oživela. Razburjena sta govorila, kazala za njim, in nenadoma se je Liza obrnila ter stekla v hišo.

Matija Gorec pa je šel počasi do bližnjega drevesa in se naslonil nanj.

Henrik je pač videl vse to, toda bilo mu je, kot da ne zadeva to njega. Pokimal je samo v pozdrav in peljal dalje proti Zabukovju.

Dve dekli in stara gospodinja sta gledali skozi kuhinjsko okno ter kriče pritekale ven. Henrik jim je na kratko pojasnil položaj in jim predal Loto. Nato je vprašal po Preku.

Ta je sedel v gostilniški sobi in spal. Dopoldne se je že zopet napil.

Henrik je spečega stresel. Odprl je oči in pogledal mladega Nagliča.

»Ne prestrašite se, gospod Prek, nesreča se je zgodila. Gospodična Lota se je peljala nekaj časa z menoj, ko pa je hotela izstopiti, je splašil Avgust konja. Tedaj je padla in kolo ji je povozilo nogo.«

Prek ga je gledal, kot da ne razume. »Gospod Prek, takoj mora kdo po zdravnika!«

»Po — po — po zdravnika?«

Henrik je videl, da je mož pijan.

»Da, ne smemo izgubljeni časa! Sliši to, gospod Prek, bom jaz sam šel po zdravnika. Razumete?«

»Da — da — zdravnika —«

Henrik je bil že zunaj. Gospodinja je ukazal, naj previdno sezuje čevlje in nogavico in naj nogo moči z mrzlo vodo.

Nato je skočil na voz in se peljal na Bukovje. Na stopnicah pred hišnimi vrati sta stala Janček in Lena. Matije in Lize ni bilo nikjer.

»Janček, hitro naprezi oba vranca. Moram iti po zdravnika. Gospodična Prek se je ponesrečila.«

Janček in Lena sta ga gledala brez besede.

»Ne stojta vendar tako neumno tul! Peljala se je nekoliko z menoj in ko je hotela izstopiti, je padla in voz ji je šel čez nogo.«

»Saj imajo tam sami konje,« je rekel Janček.

»Da, toda to trpi predolgo; krščanska dolžnost je, da grem jaz.«

Lena se je zasmejala glasno in porogljivo.

»Krščanska dolžnost!«

»Janček, hočeš pomagati, ali ne?«

»Gorje, Janček, če le ganeš z roko!«

»Janček, ali sem jaz gospodar, ali je ona?«

Ali si pustiš ukazovati od ženske?«

Janček je bil v težki zadregi. Končno je pa rekel: »Neumno je sicer, ampak pomagat bom vendarle.«

Lena ga je zaničljivo pogledala in odšla v hišo. Nekaj minut nato je drdral Henrikov voz proti mestu.

V razmeroma zelo kratkem času je pripeljal zdravnika.

Stal je spodaj v veži in je čakal na poročilo. Gospodinja je prišla.

Sporočila je, da je noga zlomljena, vendar ni nikake nevarnosti. Ob dobri postrežbi bo kmalu zopet vse dobro.

»Ali boste gospodični lepo stregli?«

Starka je prijazno pogledala mladega moža in mu je obljubila. Dal ji je nekaj denarja.

»Tu, vzemite to! Toda ne povejte nikomur! In pozdravite gospodično! Naj ne bo huda name. Zelo mi je hudo radi nesreče. In, vsak večer ob devetih pridite na hišna vrata! Bom prišel vprašat, kako je.«

V majski noči je sevala luna. Spodaj v vasi je bila ura polnoč. Ljudje na Bukovju pa še niso počivali. In vendar je bil vsak izmed njih že več ur v svoji sobi.

Tam v prvem nadstropju je slonel na oknu Henrik in zrl proti Zabukovju.

Skozi noč je svetlikala od tam lučka. Tam je bila ona!

Mladi, mehki sanjač je zaprl oči.

Videl je morje in v morju otok. Na tem otoku pa je svetila luč kakor morski svetilnik, ki kaže pot v domače pristanišče.

Ko pa je odprl Henrik Naglič oči, je videl vaško cesto. Ležala je med njim in med njo kot nepremostljiv prepad. Odprl je okno. Zrak je bil težak, srebrna luč je trepetala pred njegovimi očmi, v bližini je prepeval slavček sladke melodije.

Tedaj je vzvalovila mlado kri ljubezen in vsa njena opojna, razkošna sreča je objela samotnega mladega človeka. Vrčca rdečica mu je ogrela obraz in v srcu je sklenil, da bo poiskal svojo srečo. Zopet in zopet je v duhu preletel kratke minute, ki jih je živel z njo, se spominjal vsega, kar ji je govoril in bil ves iz sebe od samega razburjenja, ljubezni in sočutja.

Nekdo je potrkal na vrata.

Henrik je prisluhnil, a se ni zganil.

Zopetno trkanje.

Vstal je in odprl.

Zunaj je stala njegova sestra Lena, popolnoma opravljena. Henrikovo začudenje je bilo veliko; njegova sestra ni govorila z njim od dneva, ko je nesel na Zabukovje davko.

»Ti si, Lena? Kaj hočeš?«

»S teboj govoriti! Videla sem, da še čuješ.«

»Stopi noter!«

Zaprl je za njo vrata. Pogledala je okoli sebe in je takoj opazila odprto okno in luč preko ceste.

Ostro ga je pogledala in nehote je zardel. Spomnil se je očeta, ko jo je videl stati tako ponosno in mrzlo pred seboj.

»Ali jo hočeš poročiti?« je vprašala naravnost. Njen glas je zvenel zamolklo.

(Dalje glej na naslednji strani spodaj.)

OD DANES IN VČERAJ

Po zraku iz Evrope v Ameriko.

12. oktobra leta 1492. je stopil Kolumb na ameriška tla. 12. oktobra 1924 je odšel nemški zrakoplov iz Evrope v Ameriko. Kolumb je potoval v Ameriko 70 dni, zrakoplov pa 70 ur. Kakšna razlika!

Nemški grof Zeppelin je začel graditi zrakoplove posebne vrste pred dobrimi 25 leti. Zato se taki zrakoplovi imenujejo po njem »Zeppelin« (Z = c). Zgradili so jih od takrat do danes 116. Zadnji je ta, ki je te dni plaval v Ameriko. Na sliki ga vidimo. 200 metrov je dolg, 31 metrov visok in skoraj 28 metrov na najširši točki širok. V njem je za 70.000 kubičnih metrov plina, ki je lažji kot zrak; 70.000 kubičnih metrov plina je toliko, da bi navadna cestna svetiljka gorela lahko neprestano 160 let. Žene ga pet motorjev, ki imajo vsak 400 konjskih sil in se 1400 krat na minuto zavrti. Ti motorji dajo zrakoplovu povprečno hitrost 130 km na uro, ki se pa ob ugodnem vetru dvigne tudi do 200 kilometrov. V Ameriko je letel »Zeppelin« s povprečno hitrostjo 115 kilometrov na uro in je prevozil okoli 8000 kilometrov brez prestanka. So bili viharji in nasproten veter. Na spodnji strani opazimo privezane vagone, imenujemo jih gondole. V njih so motorji, sprednji je pa za moštvo, za kapitana in za popotnike. Opremljena je tako kakor najlepši železniški vagon, blazinasti stoli se ponoči lahko spremenijo v postelje, električna kuhinja je v gondoli, stranišče, umivalnica itd. Okna so visoka, stene med njimi skoraj ni.

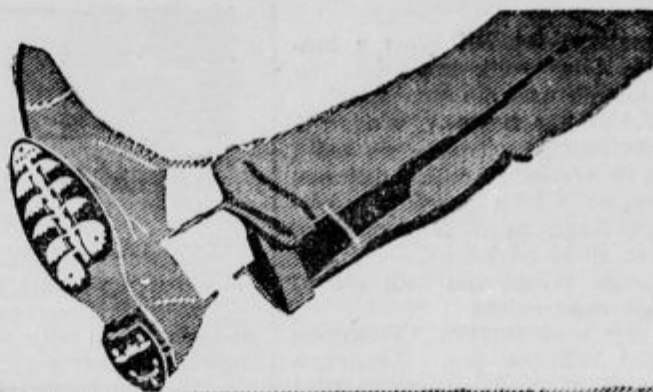
»Zeppelin« so morali zgraditi Nemci za Ameriko namesto odškodnine v zlatu. Zato so potovali v njem tudi štirje Amerikanci, poleg 27 mož posadke. Skupaj torej 31 oseb. Bencina je imel s seboj 32 ton, tona je 1000 kilogramov, olja poltretjo tono itd. Pošte so poslali toliko, da so jo mogli vzeti s seboj le majhen del. Navdušenje na Nemškem je bilo velikansko, v Ameriki pa morda še večje. Po vseh strehah velikih mest, nad katerimi je zrakoplov plaval in delal pozdravne pentije, so stale gruče ljudstva in so pozdravljale krasno ptico. Zrakoplov je namreč iz neke mase, prepletene z aluminijem, vrvi in hodniki so iz aluminija, tako da se vidi »Zeppelin« kakor velikanska srebrna ptica. V Ameriki so mu dali ime po mestu Los Angeles (angeli), češ, zrakoplov naj bo znak pričenjajočega se miru med narodi; saj so angeli peli: In mir ljudem na zemlji. Upajmo, da bo tudi res tako! O pomenu zrakoplovov in aeroplanov za promet bomo pa drugič pisali.

»Poročiti? Koga?«

»Koga?«

Ostro in kratko se je zasmejala, stopila k oknu in ga zaprla. Tedaj se ga je zopet polastil odpor.

(Dalje prih.)

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo clastični, tihi hod, štedijo Vaše noge in Vašo obutav ter so trpežnejši nego usnje.

Popolnoma zastoj dobite lepo darilo,

ako si nabavite v moji trgovini čez 1000 Din raznega manufakturnega blaga, katerega prodajam po najnižjih cenah. — ANTON SAVNIK, Školja Loka, Glavni trg. 6420

Laško BRINJE prodaja

FR. POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Vajenca in POMOCNIKA, čevljarske obrti, poštenih staršev, se takoj sprejme na deželo k poštenemu in dobremu mojstru za stalno. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na naslov Frau TRAVNIK, čevljarstvo, Trebnje, Dolenjsko.

Gobe, orehe, rujavi, zeleni in beli fižol kupuje

„GLIVA“ LJUBLJANA

Gospodarska cesta št. 8. Wolfova ulica št. 12.

Znižane cene!

Le dobro blago!

Ne pozabite kupiti volnene jopice, jansperje, mod. telovnike, zavijačke, otroške jopice in kapice, dalje otroške zimske obleke za dečke in deklice, trikot srajce in hlače, otroške skoke; double za površne sukne, velour za ženske plašče, razno sukno za moške in ženske obleke, odeje, blago za rjuhe in blazine, flanelaste rjuhe, belo, rujavo in pisano kotenino najboljše vrste, razne barhente, svilene in volnene rute in šerpe, predpasnike, ženske in otroške, moško in žensko perilo vseh vrst last. izdelka, nogavice, kravate itd.

PO JAKO NIZKIH CENAH pri

F. in I. GORIČAR »Pri Ivanki«

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 29.

Le dobro blago!

Znižane cene!

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. x. x o. x. v Ljubljani

Mestni trg št. 6

ker ima že nad

10,000.000 Din

jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodneje.

Opominjamo Vas, da se pri nakupu manufakturnega blaga v prvi vrsti ozirate
RAVNO DOŠLI: PLIS, ASTRAKAN, ŽAMET za PLAŠČE in JOPE na **tvrdko LENASI & GERKMAN v LJUBLJANI**
 znano najboljša moško sukno. Barhant, kotenina, šifon, garniture, odeje, koci, velike rute, pletli, svilnate rute.

Suhe GOBE in FIŽOL

kupujemo. Ponudite nam blago ali na pišite za cene. - SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 50/6

KUPIMO vsako množino bukovih DRV, bukovega OGLJA, tesanega in rezanega LESA ter plačamo najvišje dnevne cene. Ponudbe na: PROMETNA D. D., — Ljubljana — Krakov trg št. 10.

ČREVA!

Imam v zalogi vseh vrst čreva po najnižjih različnih cenah. PRVO DOMAČE podjetje v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.

Franc Zupan — črevar
 LJUBLJANA — MESTNA KLAVNICA.

Nad 120 milijonov kron

sem izplačal sorodnikom AMERIKANČEV v zadnjih letih kot zavarovalnine, odškodnine ponosrečenih in druge terjatve. — Ako imate Vi kako zadevo v Ameriki ali drugod na tujem, pridite k meni, da jo uredim, ako se sploh da. — Dr. Ivan ČERNE, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6 (Ljudske posojilnice poslojpe).

Našim rodbinam

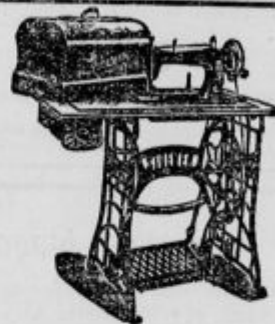
priporočamo našo pravo domačo

Kolinsko
cikorijo

izvrsten pridelek za kavo.

Klobuke, čevlje, čepice,

srajce, zimske majce, dežnike i. dr. modno blago kupite »PRI AMERIKANČU«, LJUBLJANA, Stari trg 10. — Kupujem tudi KOŽE od divjačine.

15 letno
jamstvo!

Svetovno znani najboljši šivalni stroji je edino le **Stoewer** iz rodbinske in obrtno rabo.

ZALOGA
 L. Baraga,
 Ljubljana
 Salenb. ul. 6/L.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 175,000.000.

Pri nakupu zase in za družino se Vam priporoča staro, domače podjetje s samo češkim blagom, tvrdka

v LJUBLJANI **pri Češniku** Lingarjeva ulica.

Postažba
 strogo poštena!

Sukno za moške suknje, štof, kamgarn. Sukno za ženske plašče (mantline), velur, pliš in žamet. Novosti v volnenem in porhantnem blagu. — Ogrinjalke kocke, svilnate, plišaste in žametne, volnene rute in šerpe. Posteljne garniture, odeje domačega izdelka. Konjski koci, plahte itd. — Vse po znatno znižani cenil!

POIZVEDBA. Dne 7. septembra t. l. je v vlakcu od Ljubljane do Otočč pripovedoval nek mož iz Dolenjske, ki se je vrnil iz ruskega ujetništva, da živi v Rusiji nek **TRILAR** z Gorenjskega. — Dotični, ki je to pripovedoval, se prosi, da naznani svoj naslov Antoniji Trilar, Strazišče 44 p. Kranju.

LEŠNIKE (domače)

LIPOVO SEME — MAKOVO SEME — BUKOV ŽIR — FIZOL — in dr. pridelke kupi v vsaki množini »**GOBAN**«, d. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 85.

»Najbolji šivati, stroji in kolosa

Gritzner za rodbinsko in obrtno rabo vedno v zalogi edino pri **Josip Petelinc**

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika. Iztotam potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje Galanterija in vse drobno blago.

Volneno in perilno blago

kakor tudi vse vrste manufakturnega blaga dobite v veliki izbiri in po ugodnih cenah pri tvrdki

R. Miklauc Ljubljana

Lingarjeva ulica - Medena ulica - Pred Skotijo.

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja **premog**

iz slovenskih premogovnikov,

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREM OG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angl. KOKS za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete. Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

Najboljše se kupi brez dvoma

„PRI NIZKI CENI“

Ign. Žargl, Ljubljana Sv. Petra c. 3

nudi cent. odjemalcem razno damsko, moško in otroško perilo in velika zaloga raznih žilastih potrebščin ter velika izbira za krojače in šivilje.

MERAKL

barve, črnila, lake, kit, emalje, čopiče in zajamčeno čisti tirnez najboljša kakovosti nud.

MEDIČ-ZANKL družba z o. z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarna

Ljubljana - Medvode.

FRANC ERJAVEC,

»PRI ZLATI LOPATI«, trgov. z železnino, LJUBLJANA :: Valvazorjev trg št. 7, priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski »PORTLAND CEMENT« po nizki ceni.

SUKNO

kangarn in ševjot za moške in ženske obleke, belb, pisano in rujavu platno, cevir, hlačevino, tiskanino in razno manufakturno, kupite naiceneje in v velikanski izbiri v novo urejeni in prezidani veletrgovini R. Stermoch, Celje, št. 332. — Ilustrovani cenik za čevlje, klobuke, obleke, perilo, odeje, lasostriznike, britve in tisoče drugih predmetov se pošlje vsakemu zastopniku! Vzorci proti odškodnini! Trgovci engros cene!

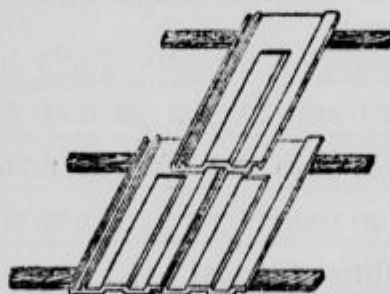
„SALONIT“

se izdeluje v vseh poljubnih dimenzijah in barvah. Dolgoletno jamstvo jamči za izberno kakovost. „Salonit“ je za pokrivanje streh in izoliranje sten proti vlagi najboljši material sedanjosti, kateri se uporablja širom cele Evrope.

Proračune, cenike, kataloge in navodila pošilja brezplačno:

„SPLIT“

d. d. za cement Portland, Ljubljana. Zastopniki se sprejmejo.

Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 18

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovaške kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelk: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.